

ע"פ 7901/13 - איאד סלוטה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7901/13

לפני:
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט ע' פוגלמן

המערער: איאד סלוטה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה
מיום 7.10.2013 בת"פ 39643-07-11 שניתן על ידי
כבוד השופט כ' סעב

תאריך הישיבה: כ"ט באייר תשע"ה (18.5.15)

בשם המערער: עו"ד ויסאם לידאוי

בשם המשיבה:
בשם משפחת הקורבן הירשפלד:
בשם שירות המבחן למבוגרים:
עו"ד אבי וסטרמן
עו"ד גונן כספין
גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט י' דנציגר:

לפנינו ערעור על פסק דין של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט כ' סעב) בת"פ 39642-7-11 מיום 8.7.2013, במסגרתו הורשע המערער בביצוע עבירה של הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); עבירה של נהיגה תחת השפעת משקה משכר לפי סעיף 62(3) ביחד עם סעיפים 64ב(א)(4) ו-39א לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: פקודת התעבורה); עבירה של נהיגה בשכרות לפי סעיפים 62(3) ו-39א לפקודת התעבורה; עבירה של סטייה מנתיב נסיעה לפי תקנה 41 לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה) וסעיפים 68 ו-62 לפקודת התעבורה; עבירה של נהיגה במהירות מופרזת לפי תקנה 54 לתקנות התעבורה וסעיפים 68, 62, ו-38(2) לפקודת התעבורה; ועבירה של נהיגה במהירות בלתי סבירה לפי תקנה 51 לתקנות התעבורה וסעיפים 68, 62, ו-38(2) לפקודת התעבורה. כמו כן מערער המערער על גזר הדין מיום 7.10.2013.

בהמשך להרשעתו בעבירות האלה, הושתו על המערער בגזר הדין העונשים שלהלן: שש שנות מאסר בפועל; שתי שנות מאסר על תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה של הריגה תוך שימוש ברכב מנועי תוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר; שנת מאסר על תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה של גרם מוות ברשלנות תוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר; שישה חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה של נהיגה בשכרות, סטייה מנתיב נסיעה וגרימת תאונה בה נחבל אדם תוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר; פסילת רישיון הנהיגה של המערער בפועל למשך 20 שנה; קנס בסך של 10,000 ש"ח או ארבעה חודשי מאסר תמורתו; ופיצוי משפחות הקורבנות בסך של 50,000 ש"ח לכל אחת.

תמצית כתב האישום

1. על פי כתב האישום, ביום 5.12.2010 בסביבות השעה 04:50 לפנות בוקר, נהג המערער ברכב מתוצרת אופל בכביש מספר 781 כשהוא נוסע מדרום לצפון. המדובר בכביש בין עירוני בעל נתיב נסיעה אחד לכל כיוון שמהירות הנסיעה המרבית המותרת בו הינה 80 קמ"ש. לצדו של המערער ישב יוסף עזאם ז"ל. באותו הזמן, נהג באותו הכביש, מכיוון צפון לדרום, גיא הירשפלד ז"ל. בהגיעו לעקומה המצויה סמוך לקילומטר ה-7.6 בכביש, נהג המערער במהירות שלא פחתה מ-94.79 קמ"ש. עם צאתו מהעקומה, ובשל מהירות נסיעתו המפורזת, החל המערער "להסתבסב" עם רכבו, סטה לעבר המסלול הנגדי, חסם את דרכו של הירשפלד וגרם להתנגשות בין כלי הרכב. כתוצאה מהתאונה נהרגו עזאם והירשפלד, בעוד שהמערער עצמו נחבל חבלות של ממש. בבדיקת דם שנלקחה מהמערער כשעתיים לאחר התאונה, נמצא אלקוהול בריכוז של 94mg%. בשל המעשים הללו הואשם המערער בעבירות המנויות לעיל.

תמצית הכרעת הדין בבית המשפט המחוזי

2. במסגרת תשובתו לאישומים, כפר המערער כפר בעובדות כתב האישום. בפתח הכרעת הדין מיום 8.7.2013 קבע בית המשפט המחוזי כי המחלוקת איננה בשאלת השכרות או בשאלת זהות הצדדים – אלא אך ורק בשאלה האם, כטענת המערער, היה זה דווקא עזאם שנהג ברכב בעת התאונה. את טענתו ביקש המערער לעגן בעדותו של תאופיק בסיסי, ששימש כשומר במועדון הלילה "נפרטיטי" בו בילו המערער ועזאם עובר לתאונה. תחילה

סקר בית המשפט את גרסאותיו של המערער. ההודעה הראשונה של המערער נגבתה ממנו כתשעה ימים אחרי התאונה מחמת אשפוזו בבית חולים. בהודעה זו מסר המערער כי הוא איננו זוכר דבר מהתאונה. עוד סיפר כי עזאם הוא זה שנהג ברכב, והכחיש אפשרות שיצא מהרכב לאחר התאונה והתחלף עם עזאם במקומות הישיבה. כאשר עומת עם העובדה שאנשי מד"א הוציאו אותו ממושב הנהג, השיב המערער "אני לא יודע". כעבור כעשרה ימים מסר המערער הודעה שנייה. במסגרת הודעה זו סיפר המערער כי הוא אינו זוכר אם עזאם נהג ברכב. כאשר נשאל בשנית אודות העובדה שהוציאו אותו ממושב הנהג, ענה "אין לי מה לומר, האם יש הוכחות?" עוד קבע בית המשפט כי עדותו של המערער בבית המשפט אופיינה בזיכרון סלקטיבי. במהלך חקירתו הנגדית הודה המערער כי הוא שיקר בתשובותיו לעניין אופן פגישתו בשומר במועדון הלילה. כמו כן התעקש המערער כי עזאם לא שתה אלכוהול, אף שבבדיקות הדם שנערכו לו סמוך לתאונה עלה כי בדמו של עזאם היה ריכוז אלכוהול גבוה אף יותר מזה של המערער עצמו. לעניין עדותו של השומר, קבע בית המשפט כי מדובר בעדות כבושה הנגועה ברצון לסייע למערער. יתרה מכך, המערער אף ניסה, כך נקבע, להסתיר את ההיכרות המוקדמות שלו עם השומר. בנוסף, נתן בית המשפט משקל לכך שעל פי מקום הפגיעה ברכב, היחיד שיכול היה לצאת מהתאונה ללא פגיעה קריטית הינו הנוסע שישב במושב הנהג. מן הסיבות הללו, העדיף בית המשפט את גרסתה של המשיבה. גרסה זו נתמכה בראש ובראשונה בעדותו של השומר שהגיע לזירת התאונה והשתתף בחילוץ של המערער מהרכב. השומר מסר כי המערער הוא זה שנהג ברכב, ובית המשפט התרשם כי מדובר בעדות מהימנה ואמינה. כן הסתמכה המשיבה על עדות של כבאי ושל שני פרמדיקים שנכחו בזירה. לאחר שקבע כי המערער אכן היה זה שנהג רכב בזמן התאונה, קבע בית המשפט כי הוכח במידה מספקת שהמערער נהג בהשפעת אלכוהול תוך נסיעה במהירות מופרזת וסטייה מנתיב הנסיעה. לאור קביעותיו, הרשיע בית המשפט את המערער בכל העבירות המיוחסות לו.

גזר הדין בבית המשפט המחוזי

3. ביום 7.10.2013 גזר בית המשפט את דינו של המערער. תחילה קבע בית המשפט כי התנהגותו של המערער, אשר ניסה להעביר את האשמה בגין התאונה לחברו המנוח, ראווה לגינוי מוסרי. בפתח הטיעונים לעונש, ציינה המשיבה כי המערער הינו יליד 1988, ללא הרשעות קודמות, שהחזיק ברישיון נהיגה במשך שלוש שנים עובר לתאונה. המשיבה ביקשה להתחשב בנזק הרב שנגרם למשפחות הקורבנות והדגישה כי נדרשת החמרה על מנת להילחם בתופעת הקטל בכבישים. לפיכך נטען כי מתחם הענישה ההולם בגין קורבן בודד נע בין ארבע לשש שנות מאסר בפועל וכי בנסיבות המקרה יש להעמיד את עונשו של המערער על הטווח שבין שבע לעשר שנות מאסר בפועל. המערער טען כי בעוד שאין להקל ראש בחומרת העבירה, הרי שיש לקחת בחשבון את העובדה כי נהג רק בכ-15 קמ"ש מעל המותר, וריכוז האלכוהול בדמו לא היה כזה אשר יש בו כדי למנוע שליטה ברכב ובנעשה בכביש. עוד נטען כי המערער סובל מנכות תפקודית גבוהה עקב התאונה. אי לכך טען המערער כי מתחם העונש הראוי עומד בנסיבות העניין על בין שישה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות לבין 24 חודשי מאסר בפועל. מתסקיר הקורבן שנערך על ידי שירות המבחן עולה כי אובדנה של משפחת הירשפלד הינו רב וכי ישנה חשיבות בחיוב המערער לשלם פיצוי כחלק מהמאמץ לשיקום המשפחה. בהתחשב בכל השיקולים הללו, ועל רקע התנהגותו הבלתי מוסרית של המערער ותופעת הקטל בכבישים, הושתו על המערער העונשים המנויים לעיל.

טענות הצדדים בערעור

4. המערער - באמצעות בא כוחו, עו"ד ויסאם לידאוי - זנח בפתח הדיון את טענותיו לעניין הכרעת הדין, וזאת לנוכח העובדה שהודה ולקח אחריות על מעשיו במהלך שהותו בכלא כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן מיום 14.5.2015, כמפורט להלן. לעניין גזר הדין נטען כי יש לקחת בחשבון את עברו הפלילי הנקי של המערער, את

העובדה שהן מהירות הנסיעה והן ריכוז האלכוהול בדמו לא היו ברף הגבוה ואת נסיבותיו האישיות של המערער, ובכללן גירושין מאשתו, נכותו הצמיתה כתוצאה מהתאונה, הדרדרות מצבו הכלכלי ואובדן בן דודו בתאונה.

5. המשיבה - באמצעות בא כוחה, עו"ד אבי וסטרמן - מתנגדת להקלה בעונש שנגזר על המערער. לטענתה, המערער נהג ברכב כשהוא שיכור, ובכך נטל על עצמו סיכון חמור לגרימת מוות. למרבה הצער, החלטתו של המערער אכן הובילה לנטילת חייהם של שני בני אדם. כמו כן מפנה המשיבה לפסיקה של בית משפט זה המתייחסת לחומרה הגלומה בעבירות של נהיגה בשכרות.

6. אלמנתו של הירשפלד (שלא היא ולא עזבונו צורפו כצדדים להליך שלפנינו) מבקשת לעשות שימוש בסעיף 3א לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995 (להלן: חוק גביית קנסות) באמצעות בא כוחה, עו"ד גונן כספין. נטען כי שלושה מתוך ארבעת ילדיה היו קטינים בעת מתן גזר הדין, ובכך, לשיטתה, יש כדי להצדיק תשלום של 10,000 ש"ח לכל אחד מהקטינים על ידי המרכז לגביית קנסות, וזאת על חשבון סכום הפיצוי הכולל שאותו אמור המערער לשלם למשפחת המנוח, העומד על 50,000 ש"ח. לטענתה, תשלום זה מוצדק בפרט נוכח העובדה שהמערער הצליח עד כה לשלם אך סכום זעום מתוך הסכום הכולל בו חויב. בדיון שהתקיים לפנינו המשיבה הביעה הסכמתה לבקשה בעוד שהמערער התנגד לה.

תסקיר שירות המבחן

7. הונח לפנינו תסקיר עדכני בעניינו של המערער שתאריכו 14.5.2015. שירות המבחן ביסס את התסקיר על מידע שקיבל מהכלא בו מרצה המערער את עונשו. לפי התסקיר המערער התקשה בהתחלה להסתגל לעובדת מאסרו ודבק בעמדתו לפיה לא הוא היה זה שנהג ברכב בעת התאונה. אולם, במהלך הקשר הטיפולי מסר כי אכן נהג ברכב בעת אירוע התאונה וקיבל אחריות לביצוע העבירה, תוך שהוא מבטא מוכנות להסתייע בגורמי הטיפול במסגרת המאסר. כמו כן צוין כי המערער מקיים קשר תקין ותכוף עם משפחתו וכי הוא נמצא בשלבי הכנה לקראת פרויקט הטיפול "מאסר ראשון".

דיון והכרעה

8. בעקבות הודעתו של בא כוח המערער במהלך הדיון שנערך לפנינו, הצטמצמה המחלוקת לסוגיית גזר הדין בלבד. לאחר ששמענו את טענות הצדדים בדיון שנערך לפנינו ועיינו באסמכתאות שהוגשו לעיונו, הגענו לכלל מסקנה כי דינו של הערער להידחות.

9. נקודת המוצא הרלוונטית לעניין היא כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בחומרת העונש שנקבע על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים [ראו למשל: ע"פ 3091/08 טריגר נ' מדינת ישראל פסקה 11 (29.1.2009), והאסמכתאות שם; ע"פ 4235/12 חטיב נ' מדינת ישראל פסקה 9 (3.2.2015), והאסמכתאות שם]. אנו סבורים כי לא עלה בידו של המערער להראות כי המקרה דנן בא בגדרם של אותם מקרים חריגים. אמנם, מקובל עלינו כי השיקולים שלטענת העורר מצדיקים הקלה בעונש אינם שיקולים של מה בכך. אין חולק כי הנתונים עליהם מצביע המבקש, ובכללם ריכוז אלכוהול בדם של 94mg% כאשר הרף המותר הינו עד 50mg% ומהירות נסיעה של 94.79 קמ"ש בכביש בו מהירות הנסיעה המירבית המותרת הינה 80 קמ"ש, יכול שישפיעו במידה מסוימת על עונשו של מי שמואשם בעבירות כגון דא. באופן דומה, ברור כי יש לקחת בחשבון את נסיבותיו האישיות של המערער - לרבות הפגיעות הפיזיות,

עמוד 4

הכלכליות והמשפחתיות שספג בעקבות האירועים - בעת קביעת העונש הראוי על גבי המתחם. בנסיבות העניין שוכנענו כי בית המשפט המחוזי דן כדבעי בכלל השיקולים הללו בבואו לגזור את עונשו של המערער. בית המשפט לא הקל ראש בשיקולים הללו, אלא איזן בינם לבין שיקולים מתחרים שבראשם התנהגותו של המערער לאחר האירועים, הפגיעה החברתית הנרחבת הגלומה בעבירות של הריגה כתוצאה מנהיגה בשכרות והפגיעה הספציפית במשפחות ההרוגים.

10. לאחרונה יצא תחת ידו של בית משפט זה פסק הדין בעניין ע"פ 4498/14 גרידיש נ' מדינת ישראל (13.5.2015) (להלן: עניין גרידיש). בפסק הדין עמד בית המשפט על מנעד הענישה הרחב בעבירות של נהיגה בשכרות שגרמו לתוצאה קטלנית, כאשר בצדו הנמוך של המתחם ניתן למצוא מקרים שבהם הושתו על הנאשם שתי שנות מאסר בעוד שבצדו הגבוה של המתחם ניתן למצוא מקרים שבהם הושתו על הנאשם 14 שנות מאסר (שם, בפס' 63). גם בעניין גרידיש עצמו, שנסיבותיו דומות לאלה של המקרה דנן, הושתו על המערער שמונה שנות מאסר בפועל, לצד שורה של עונשים נוספים. כמו המותב בעניין גרידיש, גם אנחנו סבורים כי עונש המאסר בפועל שהושת על המערער דכאן אינו סוטה ממדיניות הענישה המקובלת בנסיבות העניין. מסקנתנו זו עומדת בעינה גם אם בוחנים פסקי דין שעסקו במקרים שהשוו בינם לבין המקרה דנן הוא רב יותר [ראן למשל: ע"פ 3284/12 בראנץ נ' מדינת ישראל (29.9.2013); ע"פ 8748/08 ברכה נ' מדינת ישראל (10.10.2011); וע"פ 2246/10 ימיני נ' מדינת ישראל (12.1.2011)]. ברי כי כל מקרה ונסיבותיו, אך התמונה הכוללת שעולה מן המקובץ ממחישה כי ענייננו אינו חורג כלל ממדיניות הענישה הנוהגת, ומקל וחומר שאין כאן חריגה המצדיקה התערבות כלשהי.

11. משדחינו את הערעור על חומרת העונש, עלינו להידרש לבקשתו של עו"ד כספין כי סך של 30,000 ש"ח מתוך 50,000 ש"ח שנפסקו כפיצוי למשפחת הירשפלד ישולמו באמצעות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות. בקשתו של עו"ד כספין נסמכת על הוראותיו של סעיף 3א לחוק גביית קנסות, שזו לשונו:

(א) הורה בית המשפט לנאשם לשלם פיצוי כאמור בפסקה (6) להגדרה "חוב" לניזוק מעבירה שביום החלטת בית המשפט היה קטין, ישלם המרכז לניזוק את סכום הפיצוי שנפסק, עד לתקרה של 10,000 שקלים חדשים, בניכוי הסכום ששילם החייב, במועד ובתנאים שקבע שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

(ב) שילם המרכז פיצוי לניזוק לפי סעיף קטן (א), ייזקף כל סכום שישולם לחשבון החוב, עד לסכום הפיצוי ששילם המרכז כאמור, לטובת אוצר המדינה, בתוספת ריבית החשב הכללי כמשמעותה בהודעה בדבר שיעור ריבית החשב הכללי כפי שהיא מתפרסמת ברשומות.

סעיף זה מכונן, אם כן, מנגנון במסגרתו המדינה משלמת לקטין סכום מסוים מסכום הפיצוי שנפסק לזכותו ואז גובה אותו מהחייב. מנגנון זה נועד להבטיח פיצוי מהיר לקטנים על ידי מי שהורשעו בדין, חויבו בפיצויים ושאלו ביכולתם לשלם את סכום הפיצויים שהושת עליהם, ובוודאי שלא סמוך לאחר גזר דינם. יחד עם זאת, הסעיף מתמקד בחוב לניזוק שהינו "קטין". בגזר הדין במקרה דנן חייב בית המשפט המחוזי את המערער לשלם סכום של 50,000 ש"ח לפיצוי "כל אחת ממשפחות הקורבנות". לפיכך בקשתו של עו"ד כספין מצריכה שינוי של גזר הדין. על אף הסכמת המשיבה לשינוי המוצע, אנו סבורים כי נוכח התנגדות המערער אין מקום בנסיבות העניין לשינוי גזר הדין בדרך זו. אין לנו אלא להצר על כך שהשינוי המוצע לא הועלה לפני בית המשפט המחוזי עובר לגזירת הדין.

ניתן היום, כ"ב בסיון התשע"ה (9.6.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
